DOMSTOLENS DOM

den 24 juni 2003 *

I mål C-72/02,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av A. Caeiros, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Portugal, företrädd av L. Fernandes samt av M. Telles Romão och M. João Lois, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: portugisiska.

angående en talan om fastställelse av att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 23 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, s. 7; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114) och artikel 18 i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161) genom att inte med sin rättsordning införliva

— artiklarna 3.3, 10, 11 och 12.4 i direktiv 92/43, och

— artiklarna 7, 8 och 12 i direktiv 79/409,

och genom att felaktigt införliva

— artiklarna 1, 6.1—6.4 och 12.1 d i direktiv 92/43, och

— artiklarna 2, 4.1, 4.4 och 6 i direktiv 79/409,

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen och C.W.A. Timmermans samt domarna C. Gulmann (referent), D.A.O. Edward, A. La Pergola, P. Jann, V. Skouris, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr, J.N. Cunha Rodrigues och A. Rosas,

generaladvokat: S. Alber,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 6 mars 2003 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 4 mars 2002, med stöd av artikel 226 EG väckt talan om

fastställelse av att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 23 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, s. 7; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114) och artikel 18 i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161) genom att inte med sin rättsordning införliva

— artiklarna 3.3, 10, 11 och 12.4 i direktiv 92/43, och

— artiklarna 7, 8 och 12 i direktiv 79/409,

och genom att felaktigt införliva

— artiklarna 1, 6.1—6.4 och 12.1 d i direktiv 92/43, och

— artiklarna 2, 4.1, 4.4 och 6 i direktiv 79/409.

Tillämpliga bestämmelser

Direktiv 79/409

2 I artikel 2 i direktiv 79/409 föreskrivs att "[m]edlemsstaterna skall, med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bibehålla populationen av de arter [som naturligt förekommer inom medlemsstaternas europeiska territorium på vilket fördraget tillämpas] på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå".

3 Enligt artikel 4.1 i direktiv 79/409 skall medlemsstaterna vidta särskilda åtgärder för bevarande av de fågelarter som anges i bilaga I till detta direktiv, och de skall bland annat som särskilda skyddsområden klassificera sådana områden som är mest lämpade för bevarandet av dessa arter. Enligt artikel 4.4 skall medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att undvika vissa störningar i de särskilda skyddsområdena.

4 Enligt artikel 6 i direktiv 79/409 förbjuds, med vissa undantag, försäljning av fågelarter som skyddas enligt detta direktiv. I artikel 7 i direktivet fastställs tillämpliga bestämmelser för jakt på den vilda fågelfaunan. Enligt artikel 8 i nämnda direktiv förbjuds alla medel som används för icke-selektiv fångst av vilda fåglar.

5 I artikel 12 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall vart tredje år, med början dagen för utgången av den tidsfrist som anges i artikel 18.1, lämna en rapport till kommissionen om genomförandet av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med den artikeln.

2. Kommissionen skall vart tredje år utarbeta en samman[fattande] rapport baserad på de uppgifter som avses i punkt 1. Den del av utkastet till denna rapport som omfattar de uppgifter som tillhandahållits av en medlemsstat skall vidarebefordras till myndigheterna i den berörda medlemsstaten för granskning. Slutversionen av rapporten skall vidarebefordras till medlemsstaterna."

6 Enligt artikel 18 i direktiv 79/409 skall medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan och de skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av nämnda direktiv. Direktivet anmäldes till medlemsstaterna den 6 april 1979.

7 Vad beträffar Republiken Portugal skall direktiv 79/409 anses ha anmälts redan vid anslutningen, i enlighet med artikel 392 i akten om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 1985, s. 23). I enlighet med artikel 395 i nämnda anslutningsakt, jämförd med bilaga XXXVI till samma akt, var Republiken Portugal skyldig att sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv redan då denna medlemsstat anslöt sig till Europeiska gemenskaperna.

Direktiv 92/43

8 I artikel 1 i direktiv 92/43 definieras de huvudbegrepp som används i direktivet.

9 I artikel 3.1 och 3.3 i direktiv 92/43 föreskrivs följande:

"Ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät av särskilda bevarandeområden skall inrättas under beteckningen Natura 2000. Detta nät, som skall bestå av områden med de livsmiljötyper som finns förtecknade i bilaga 1 och habitat för de arter som finns förtecknade i bilaga 2, skall göra det möjligt att bibehålla eller i förekommande fall återställa en gynnsam bevarandestatus hos de berörda livsmiljötyperna och arterna i deras naturliga utbredningsområde.

...

3. I fall då de anser det nödvändigt skall medlemsstaterna sträva efter att göra Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande genom att bibehålla och i förekommande fall utveckla de element i naturen som anges i artikel 10 och som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter."

10 I artikel 6 i direktiv 92/43 anges nödvändiga åtgärder för att säkerställa skydd av särskilda bevarandeområden. Artikel 10 i detta direktiv avser åtgärder för att göra nätet Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande. I artikel 11 i nämnda direktiv behandlas övervakning av bevarandestatusen hos de livsmiljöer och de

arter som är av gemenskapsintresse. I artikel 12.1 d och 12.4 i direktivet behandlas skydd för vissa djurarter.

11 Enligt artikel 23.1 i direktiv 92/43 skall medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta. Detta direktiv anmäldes till medlemsstaterna den 10 juni 1992.

Det administrativa förfarandet

12 Genom skrivelse av den 4 april 2000 sände kommissionen till Republiken Portugal sina synpunkter avseende lagdekret nr 140/99 av den 24 april 1999 (nedan kallat lagdekretet), som anmäldes till kommissionen som en åtgärd för införlivande med den nationella rättsordningen av direktiven 79/409 och 92/43. Kommissionen angav i denna skrivelse att varken artiklarna 3.3, 10, 11 och 12.4 i direktiv 92/43 eller artiklarna 7, 8 och 12 i direktiv 79/409 införlivades genom detta lagdekret och att artiklarna 1, 6.1—6.4 och 12 1 d i direktiv 92/43 samt artiklarna 2, 4.1, 4.4 och 6 i direktiv 79/409 införlivades felaktigt. Kommissionen uppmanade följaktligen Republiken Portugal att inkomma med ett yttrande i detta avseende inom två månader från delgivningen av nämnda skrivelse.

13 Den 14 juni 2000 informerade den portugisiska regeringen kommissionen om att en arbetsgrupp bestående av tekniker från Instituto da Conservação da Natureza (naturskyddsinstitutet) hade tillsatts för att undersöka de olika frågor som tagits upp av kommissionen avseende lagdekretet och för att förbereda ett ändringsförslag till denna lagstiftning.

14 Den 30 januari 2001 riktade kommissionen i enlighet med artikel 226 EG ett motiverat yttrande till Republiken Portugal i vilket den upprepade de åsidosättanden och brister som hade angetts i den formella underrättelsen och uppmanade denna medlemsstat att inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet vidta nödvändiga åtgärder för att följa detta yttrande.

15 De portugisiska myndigheterna svarade den 31 maj 2001 genom en skrivelse i vilken de informerade kommissionen om att den nya lagstiftning genom vilken nämnda direktiv skulle införlivas med den nationella rättsordningen befann sig i slutfasen och att det var planerat att den skulle godkännas av regeringen under maj månad.

16 Eftersom kommissionen ansåg att Republiken Portugal inte inom den frist som föreskrevs i det motiverade yttrandet hade vidtagit nödvändiga åtgärder för att efterkomma detta, väckte kommissionen förevarande talan.

Talan

17 Vad beträffar de anmärkningar som gjorts av kommissionen, med undantag av anmärkningen att artikel 12 i direktiv 79/409 inte har införlivats, är det ostridigt att artiklarna 3.3, 10, 11 och 12.4 i direktiv 92/43 samt artiklarna 7 och 8 i direktiv 79/409 inte har införlivats med portugisisk rätt. Det är även ostridigt att artiklarna 1, 6.1—6.4 och 12.1 d i direktiv 92/43 samt artiklarna 2, 4.1, 4.4 och 6 i direktiv 79/409 inte har införlivats korrekt med den nationella rätten av de portugisiska myndigheterna. Den talan som har väckts av kommissionen skall därför vad beträffar nämnda bestämmelser anses välgrundad.

Den påstådda underlåtenheten att införliva artikel 12 i direktiv 79/409

18 Domstolen erinrar om att enligt fast rättspraxis skall varje medlemsstat som ett direktiv är riktat till i sin nationella rättsordning vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa direktivets fulla verkan i enlighet med det mål som eftersträvas med direktivet (se bland annat dom av den 17 juni 1999 i mål C-336/97, kommissionen mot Italien, REG 1999, s. I-3771, punkt 19, av den 18 mars 2001 i mål C-97/00, kommissionen mot Frankrike, REG 2001, s. I-2053, punkt 9, och av den 7 maj 2002 i mål C-478/99, kommissionen mot Sverige, REG 2002, s. I-4147, punkt 15).

19 Enligt artikel 12.1 i direktiv 79/409 skall medlemsstaterna vart tredje år upprätta en rapport om genomförandet av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv och översända rapporten till kommissionen för att denna skall kunna kontrollera att nämnda direktiv har iakttagits av medlemsstaterna. Bestämmelsen avser således endast förhållandet mellan medlemsstaterna och kommissionen.

20 I förevarande mål har inte kommissionen på något sätt visat att det för att iaktta denna skyldighet är nödvändigt att anta särskilda införlivandeåtgärder i den nationella rättsordningen.

21 Domstolen erinrar för övrigt om att kommissionen i sitt svar på en skriftlig fråga som ställdes av domstolen påpekade att Republiken Portugal tidigare upprättat och översänt sådana rapporter avseende genomförandet av nationella bestämmelser vilka antagits med stöd av direktiv 79/409 som föreskrivs i artikel 12.1 i detta direktiv.

22 Anmärkningen att artikel 12 i direktiv 79/409 inte har införlivats kan således inte godtas.

23 Domstolen fastställer således att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att inte med sin rättsordning införliva

— artiklarna 3.3, 10, 11 och 12.4 i direktiv 92/43, och

— artiklarna 7 och 8 i direktiv 79/409,

och genom att felaktigt införliva

— artiklarna 1, 6.1—6.4 och 12.1 d i direktiv 92/43, och

— artiklarna 2, 4.1, 4.4 och 6 i direktiv 79/409.

24 Talan ogillas i övrigt.

Rättegångskostnader

25 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Portugal skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Portugal i väsentliga delar har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

1) **Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att inte med sin rättsordning införliva**

— **artiklarna 3.3, 10, 11 och 12.4 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, och**

— **artiklarna 7 och 8 i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar,**

och genom att felaktigt införliva

— artiklarna 1, 6.1—6.4 och 12.1 d i direktiv 92/43, och

— artiklarna 2, 4.1, 4.4 och 6 i direktiv 79/409.

2) Talan ogillas i övrigt.

3) Republiken Portugal skall ersätta rättegångskostnaderna.

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Wathelet
Schintgen	Timmermans	Gulmann
Edward	La Pergola	Jann
Skouris	Macken	Colneric
von Bahr	Cunha Rodrigues	Rosas

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 24 juni 2003.

R. Grass
Justitiesekreterare

G.C. Rodríguez Iglesias
Ordförande